



nieuwkoop

Programma Duurzaamheid

Evaluatie



Inleiding

Deze evaluatie richt zich op het Duurzaamheidsprogramma Nieuwkoop 2021-2024 en legt de basis voor het nieuwe programma 2025-2028. Het doel is om de voortgang en uitvoering van de vastgestelde opgaven, speerpunten en acties uit het programma 2021-2024 te beoordelen. De informatie is grotendeels afkomstig uit de gemeentelijke organisatie en aangevuld met data van externe bronnen, zoals de Klimaatmonitor en afvalcirculair.nl. Per thema zijn de opgaven en doelen voor 2023 en 2030 geëvalueerd, met de focus op het behalen van de gemeentelijke doelstellingen en de voortgang richting 2030. Daarnaast is beoordeeld of alle acties binnen het programma zijn uitgevoerd.

Opbouw

In deze evaluatie is eerst een algemeen overzicht gegeven van het Duurzaamheidsprogramma Nieuwkoop 2021-2024. Daarna is per thema gekeken naar de opgaves, gevolgd door de acties en speerpunten. De resultaten zijn visueel weergegeven aan de hand van het onderstaand stoplicht.



= niet gestart

= in uitvoering

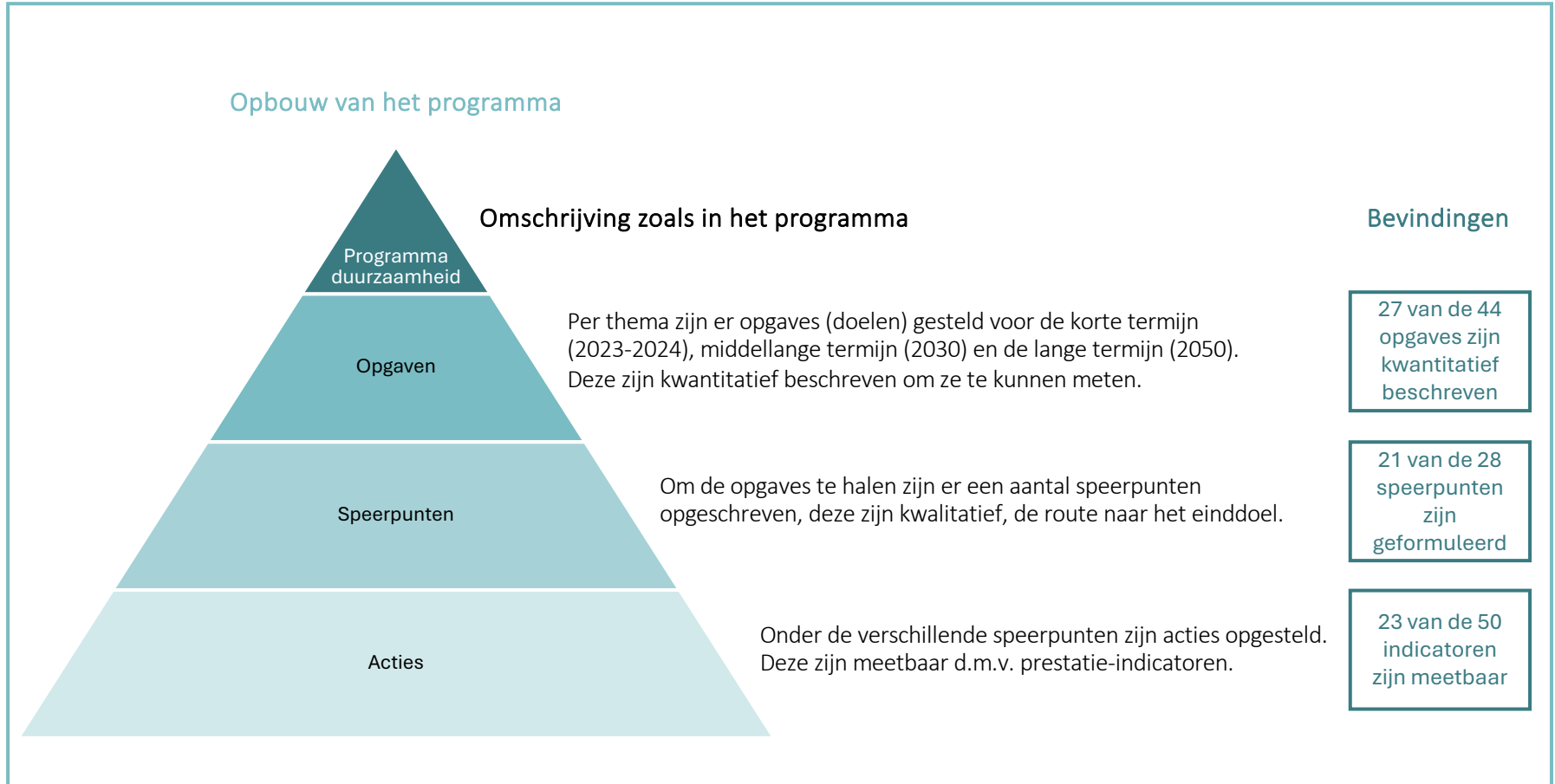
= afgerond



= doorlopend in uitvoering volgens planning







1

= aanvullende opmerking





Evaluatie Programma duurzaamheid

Thema's	Opgave	Voortgang	Speerpunten	Voortgang
 Energietransitie	RES 1.0 opgesteld		1. Regionale Energiestrategie	
	TVW opgesteld		2. Energietransitie gebouwde omgeving	
	Energiebesparing van 2,4%/ jaar		3. Energietransitie met bedrijven	
	2.200 woningen met zon op dak		4. Energietransitie maatschappelijke organisaties	
			5. Kleine duurzame elektriciteitsproductie	
 Circulaire economie	75% afvalscheiding		1. Circulair afvalbeleid	
	Max. 100 kg restafval per inwoner/ jaar in 2023		2. Stimuleren afvalscheiding, zwerfafval voorkomen	
	Max. 30 kg restafval per inwoner / jaar in 2025		3. Samenwerken voor circulaire economie	
	10% circulaire inkoop en circulaire bouw		4. Kennis delen	
	Realisatie proeftuinen		5. Circulair inkopen	
 Eigen organisatie	Huidige CO2-footprint bekend		1. CO2-neutrale organisatie	
	Stappenplan naar CO2-neutrale organisatie gereed		2. Gemeentelijke gebouwen en gebouwbeheer	
	Kantoren min. label C en informatieplicht		3. Bedrijfsvoering	
	50% MVOI		4. Inkoop en aanbestedingen	
 Klimaatadaptatie	Plaats voor klimaatadaptatiestrategie in visies, beheer- en projectplannen		1. Klimaatadaptatiestrategie	
	Klimaatadaptief handelen is verankerd in gemeentelijke werkwijze		2. Klimaatbestendige en waterrobuuste OR	
			3. Inzicht gevolgen grondwaterdaling	
			4. Stimuleren bewustwording	
 Mobiliteit	Verbeter OV-aanbesteding		1. Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	
	Integreer duurzaamheid in aanbesteding		2. Nationale Agenda Laadinfrastructuur	
	Optimaliseer laadinfrastructuur		3. Deelmobiliteit	
	Faciliteer autodelen		4. Veiligheid en provinciale aanbesteding OV	
	Stimuleer schone mobiliteit, verhoog veiligheid		5. Stimuleren duurzaam vervoer	
 Biodiversiteit	Meer ruimte natuur en biodiversiteit		1. Biodiversiteit integraal meenemen	
	Versterking ecologische verbinding in landelijk en stedelijk gebied		2. Biodiversiteit agenderen met stakeholders	
	Biodiverser groen en kleur in openbaar gebied		3. Betrekken bewoners voor biodiversiteit	
			4. Monitoring biodiversiteit	
			5. Stikstof aanpak	



Energietransitie

Opgaves

Start
programma

2021



2023

Doel:
-55% CO₂-reductie

2030

Doel:
CO₂-neutraal

2050

Status opgaves voor 2023

Opgaves	Status	Toelichting
RES 1.0 opgesteld	■	Uitgevoerd
TVW + route aardgasvrije wijken gereed	■	In uitvoering
-2,4% energie p.j. in gebouwde omgeving	■	-1,7% p.j. in 2022
2.200 woningen met zon op dak	■	3.565 in 2023*
Kleinschalige wind- en zonprojecten op land	■	Beleidskader 2024

Highlights tot 2023



Stijging van 200% wat betreft het aantal woningen met zon op dak.

Beleid opgesteld voor zonnepanelen op monumenten



Daling van 20% wat betreft het energieverbruik

Energiebesparingsfonds vastgesteld en in uitvoering (viel niet onder het programma)

Vooruitkijken naar opgaves voor 2030

Opgaves	Status	Toelichting
-55% CO ₂ _{eq} -uitstoot t.o.v. 1990	■	-24% in 2022*
-11% energiegebruik t.o.v. 2014	■	-20% in 2022
-3,5% energie p.j. in gebouwde omgeving	■	-1,7% p.j. in 2022
3.400 woningen met zon op dak	■	3.565 in 2023
Energieneutrale gemeentelijke gebouwen	■	Prognose: Deels haalbaar
Aardgasvrij gemeentehuis	■	Prognose: Niet haalbaar voor 2030

Opmerkingen

Doelen voor thema:
Gemeentelijke organisatie

Drie opgaves zijn nu al gehaald, ook vanwege de effecten van onder andere corona en prijsstijging van gas.

Om **-55% CO₂-reductie** te halen in 2030 is er nog **meer nodig**. Als we zo doorgaan, dan is de voorspelling dat we op -51% uitkomen in 2030 en op -78% in 2050.

*Bron: Henk van Beek (2024)

*-24% t.o.v. 2017. Wegens beschikbaarheid van data is 2017 gekozen referentiejaar. RIVM geeft aan dat de uitstoot in 2017 vergelijkbaar is met die in 1990.



Energietransitie

Speerpunten en acties

Speerpunten	Acties	Voortgang
1. Regionale Energiestrategie	1. Regionale Energie Strategie Holland Rijnland RES	
2. Energietransitie gebouwde omgeving	1. Transitievisie warmte 2. Duurzame gebiedsontwikkeling 3. Zelfbouwconsults 4. Wijkgerichte aanpak naar energieneutraal of aardgasvrij-ready 5. Werven en opleiden wijkambassadeurs en energiecoaches 6. Duurzaamheidsvouchers woningeigenaren 7. Duurzaamheidsvouchers huurders 8. Advies monumenteigenaren 9. Prestatieafspraken woningbouwcorporaties thema verduurzaming	
3. Energietransitie met bedrijven	1. Informatieplicht energiebesparing en Energiebesparingsplicht 2. Kantoren naar Label C 3. Voordelige energiescans bedrijven	
4. Energietransitie met maatschappelijke organisaties	1. Voordelige energiescans voor maatschappelijke organisaties 2. Green Deal Zorg	
5. Kleinschalige duurzame elektriciteitsproductie	1. Zonnepanelenactie verdubbeling zon op dak 2. Afwegings- en toetsingskader voor grootschalige duurzame elektriciteitsproductie op land	

Toelichting

1. Het opgestelde doel van 20 consults per jaar is niet gehaald. In totaal zijn maar 3 consults afgeleverd.
2. Het doel voor twee wijkgerichte aanpakken per jaar is onhaalbaar gebleken omdat de trajecten langer dan een jaar duren.
3. Vooraf werd geschat dat 37% van de woningeigenaren gebruik zou maken van de duurzaamheidsvouchers. Uiteindelijk hebben 27% van de eigenaren hier gebruik van gemaakt.
4. Uiteindelijk is maar 10% van het totale vrijgemaakte budget voor deze actie gebruikt.



Circulaire economie

Opgaves

Start programma

2021



2023

Doel:
-50% primaire grondstoffen
50% circulaire inkoop

2030

Doel:
100% circulaire economie en inkoop

2050

Status opgaves voor 2023

Opgaves

Opgaves	Status	Toelichting
75% afvalscheiding	■	73% in 2022
100 kg restafval/ inwoner in 2023	■	93 in 2022
10% circulaire inkoop door GO	■	% Onbekend
10% circulaire bouw door GO	■	% Onbekend

GO = gemeentelijke organisatie

Doelen voor thema:
Gemeentelijke organisatie

Highlights tot 2023



Invoer diftarsysteem



Pilot mobiele milieustraat



MKB-deal metaalunie

Vooruitkijken naar opgaves voor 2030

Opgaves

Opgaves	Status	Toelichting
-50% primaire grondstoffen	■	Onbekend
50% circulaire inkoop	■	Onbekend

Staat nog in kinderschoenen, op dit moment geen prioriteit











Opmerkingen

- Veel werk nodig om circulaire economie op te starten
- Met de huidige capaciteit ligt de focus met name op de energietransitie. Circulair is nog minder concreet dan energietransitie.
- % Circulaire inkoop door de gemeente wordt niet bijgehouden terwijl het verminderen hiervan wel een doel is. Zelfde geldt voor circulaire bouw. Hier worden wel acties voor uitgevoerd alleen is de impact van deze acties hierdoor niet inzichtelijk.



Circulaire economie

Speerpunten en acties

Speerpunten	Acties	Voortgang
 1. Circulair Afvalbeleid	1. Circulair afvalbeleid	
 2. Stimuleren van scheiden van afval en voorkomen zwerfafval	1. <i>Geen bijbehorende actie</i>	
 3. Samenwerken voor een circulaire economie	1. In samenwerking met het Nieuwkoopse bedrijfsleven naar proeftuinen voor een circulaire economie 2. Samenwerking met initiatieven van bewoners en organisaties	
 4. Kennis delen	1. Kennis delen en verbinden	
 5. Circulair inkopen	1. Circulaire inkoop door de gemeente	



Eigen organisatie

Opgaves

Start programma

2021



2023

Doel:
80% CO₂-neutrale organisatie

2030

Doel:
CO₂-neutrale organisatie

2050

Status opgaves voor 2023

Opgaves	Status	Toelichting
CO ₂ -footprint bekend	Green	Van 2021
Stappenplan naar CO ₂ -neutrale organisatie	Red	Geen stappenplan
Kantoren min. label C	Green	Voldaan aan wet
Voldoen aan informatieplicht	Green	Voldaan aan wet
Terugverdienmaatregelen op planning	Yellow	Afhankelijk van routekaart vastgoed
50% MVOI	Red	MVOI wordt nog niet gedaan
<i>Uit thema Circulaire economie:</i>		
10% circulaire inkoop	Yellow	onbekend
10% circulaire bouw	Yellow	onbekend

Highlights tot 2023



Volledig circulaire en energieneutrale gemeentewerf



Alle voertuigen van de binnendienst zijn elektrisch

Vooruitkijken naar opgaves voor 2030

Opgaves	Status	Toelichting
80% CO ₂ -neutrale organisatie	Yellow	Opstellen nieuwe voetafdruk
Ergieneutrale gebouwen	Yellow	Gemeentewerf circulair en energieneutraal gebouwd
-50% energieverbruik OV t.o.v. 2013	Yellow	Staat op planning
Circulaire OV	Yellow	Materialen aangeboden
Klimaatbestendige openbare ruimte	Yellow	Mee bezig
Circulaire materialen openbare ruimte	Yellow	Mee bezig
100% MVOI	Red	Moet worden gespecificeerd

OV = openbare verlichting, MVOI = maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen

Opmerkingen

- Verduurzamen vastgoed gaat lastig worden
- Gehele openbare verlichting wordt in 2025 – 2026 vervangen door LED
- % Circulaire inkoop door de gemeente wordt niet bijgehouden terwijl het verminderen hiervan wel een doel is

Verkeerde benaming van deze opgave.

Aanpassen naar: -80% reductie CO₂-voetafdruk t.o.v. 2019



Eigen Organisatie

Speerpunten en acties

Speerpunten	Acties	Voortgang
 1. CO2-neutrale organisatie	1. Vaststellen CO2-footprint van de organisatie	
 2. Gemeentelijke gebouwen en gebouwbeheer	1. Gemeentelijke gebouwen en gebouwbeheer	
 3. Bedrijfsvoering	1. Verduurzaming openbare verlichting 2021-2024 2. Verduurzaming inrichting openbare ruimte 3. Verduurzaming werkzaamheden Buitendienst	
 4. Inkoop en aanbestedingen	1. Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen	

Toelichting

1. Onder de actie gericht op het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen en gebouwbeheer valt ook de actie verduurzamen van het gemeentewerf. Deze is in 2022 verduurzaamd en deze actie is dus wel uitgevoerd.



Klimaatadaptatie

Opgaves

Start
programma

2021



2023

Doel:
Klimaatbestendig en
waterrobuust

2030

Doel:
Klimaatbestendig en
waterrobuust

2050

Status opgaves voor 2024

Opgaves

Opgaves	Status	Toelichting
Klimaatadaptatiestrategie heeft ruimte in beheerplannen, projectplannen en visies	■	Meerdere projecten waarin dit is gebeurd
Klimaatadaptief handelen verankerd in gemeentelijke werkwijze	■	Klimaatadaptatiestrategie nog niet gereed

Highlights tot 2023



Uitzending van tuinmetamorfose op televisie.



Veel nieuwe natuurvriendelijk oevers

Vooruitkijken naar opgaves voor 2030

Opgaves

Opgaves	Status	Toelichting
Gemeente is klimaatbestendig en waterrobuust	■	Continu proces

Opmerkingen

De opgaves sluiten goed aan bij de landelijke doelstellingen en alle acties zijn uitgevoerd.



Klimaatadaptatie

Speerpunten en acties

Speerpunten	Acties	Voortgang
 1. Klimaatadaptatiestrategie	1. Klimaatadaptatiestrategie	
 2. Klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting openbare ruimte	1. Klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting openbare ruimte	
 3. Inzicht in de gevolgen van grondwaterdaling	1. Inzicht in de gevolgen van grondwaterdaling	
 4. Stimuleren bewustwording	1. Stimuleren bewustwording	



Verduurzaming mobiliteit

Opgaves

Start
programma

2021



2023

Doel:
Regionaal dekkend
laadinfrastructuur en
beleid autodelen

2030

Doel:
Zero-emissie
vervoer

2050

Status opgaves voor 2023

Opgaves	Status	Toelichting
Verbeter openbaar vervoer aanbestedingen	■	100% elektrisch OV
Integreer duurzaamheid in aanbestedingen	■	100% elektrisch OV
Optimaliseer laadinfrastructuur	■	Volgen NAL
Faciliteer autodelen	■	Nog niet succesvol
Stimuleer schone mobiliteit	■	Minimaal over gecommuniceerd

Highlights tot 2023

Volledig elektrisch OV in 2028

Vooruitkijken naar opgaves voor 2030

Opgaves	Status	Toelichting
Regionaal dekkende laadinfrastructuur	■	Mee bezig
Regionaal beleid autodelen	■	Mee bezig











Opmerkingen

Deze opgaves zijn niet kwantitatief beschreven en hierdoor niet meetbaar. Alhoewel mobiliteit niet de hoogste prioriteit heeft is het wel belangrijk om in het vervolg dit wel te doen en daarnaast ook acties en maatregelen op te stellen.



Verduurzaming mobiliteit

Speerpunten en acties

Speerpunten	Acties	Voortgang
 1. Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	1. <i>Geen acties beschreven in het programma</i>	
 2. Nationale Agenda Laadinfrastructuur	1. <i>Geen acties beschreven in het programma</i>	
 3. Deelmobiliteit	1. <i>Geen acties beschreven in het programma</i>	
 4. Veiligheid en provinciale aanbesteding OV	1. <i>Geen acties beschreven in het programma</i>	
 5. Stimuleren duurzaam vervoer	1. <i>Geen acties beschreven in het programma</i>	

Toelichting

1. Op dit moment zijn er nog weinig tot geen deelauto's in de gemeente Nieuwkoop. Er zijn wel acties uitgevoerd om deelauto's te stimuleren maar dit is nog niet succesvol geweest.

Algemeen: De afgelopen vier jaar zijn wel degelijk acties uitgevoerd om de mobiliteit in de gemeente te verduurzamen. Hiervoor waren in dit programma echter nog geen specifieke acties benoemd.



Vergroten biodiversiteit

Opgaves

Start
programma

2021



2023




Doel:
Behouden en
vergroten
biodiversiteit

2030

Doel:
Behouden en
vergroten
biodiversiteit

2050

Status opgaves voor 2023

Opgaves	Status	Toelichting
Meer ruimte natuur en biodiversiteit		Continu proces
Versterking ecologische verbinding in landelijk en stedelijk gebied		Continu proces
Biodiverser groen en kleur in openbaar gebied		Continu proces

Highlights tot 2023



Tiny Forest in Ter Aar




Verbetering van maaibeleid waardoor de bermen biodiverser zijn



Beleidsplan bomen

Vooruitkijken naar opgaves voor 2030

Opgaves	Status	Toelichting
Behouden en vergroten biodiversiteit		Continu proces











Opmerkingen

De opgaves voor 2023 worden ook opgenomen als opgaves voor 2030 omdat dit een continu proces is.



Vergroten biodiversiteit

Speerpunten en acties

Speerpunten	Acties	Voortgang
 1. De gemeente neemt biodiversiteit integraal mee in beleids- en beheerplannen	1. Vergroten biodiversiteit integraal meenemen in beleid en uitvoering	
 2. Het agenderen van biodiversiteit in overleg met stakeholders	1. Samenwerken met stakeholders	
 3. Het betrekken van bewoners voor biodiversiteit	1. Voorlichting en samenwerken met inwoners	
 4. Monitoring van biodiversiteit	1. Monitoring opzetten	
 5. Stikstof aanpak	1. Stikstof	



In totaal zijn 33 van de 36 acties uitgevoerd, waarvan 26 succesvol zijn gebleken.

→ **Aanbeveling:** Voor het volgende programma minder acties maar die wel allemaal haalbaar zijn.



Enkele doelen bij het voor 2030 zijn nu al behaald of we zijn op weg om die te halen.

→ **Aanbeveling:** Stel deze doelen voor het volgende programma nog ambitieuzer op.



In de omschrijving het programma staat dat alle opgaven (doelen) en prestatie-indicatoren kwantitatief zijn beschreven omdat ze zo meetbaar zijn. Echter is ongeveer de helft ook echt meetbaar.

→ **Aanbeveling:** Maak alle opgaven en prestatie-indicatoren SMART.



Niet alle acties en doelen zijn bekend onder de verantwoordelijke binnen de organisatie. Ook zijn in sommige gevallen de acties wel uitgevoerd maar de opgaven niet behaald

→ **Aanbeveling:** Zorg ervoor dat het programma binnen de gehele organisatie bekend is en dat de acties aansluiten bij de opgaven.



Speerpunten sluiten niet altijd aan op de opgaven. Hierdoor mist het huidige programma structuur.

→ **Aanbeveling:** Zorg ervoor dat in het nieuwe programma de opgaven en speerpunten op elkaar aansluiten.